

CHIA SẺ ĐƯỜNG ĐẾN HẠNH PHÚC

Nguyên tác: Giảng giải Đệ Tử Quy

Chủ giảng: Tiến sĩ Thái Lễ Húc

Người chia sẻ: Vô Danh Cư sĩ

Bài thứ 82

[Kính chào các bạn đồng học!

Kính chúc các bạn một ngày mới tốt lành!

Hôm qua chúng ta đang học mục thứ ba:

3. Sở thích của Thánh Nhân là gì?

Đó là ba niềm vui.

Thứ nhất: “Phụ mẫu câu tồn, huynh đệ vô cố” (là: Cha mẹ đều còn, Anh em thì không bị việc gì)

Thứ hai: “Ngưỡng bất quý ư thiên, phủ bất tầm ư nhân” (là: Ngửa mặt lên trời thì không hổ, mà cúi đầu xuống với người thì không thẹn).

Thứ ba: “Đắc thiên hạ anh tài, nhi giáo chi” (có nghĩa là: Được dạy anh tài trong thiên hạ).

Chúng ta đang học niềm vui thứ nhất: “Phụ mẫu câu tồn, huynh đệ vô cố” (Cha mẹ đều còn, anh em không có ai bị gì).

Trong ý thứ nhất: “Cha mẹ đều còn” là niềm vui, vì nhà có người già xem như có bảo vật. Vì sao lại là bảo vật? Câu này cũng có 3 ý sau:

- Được báo hiếu cha mẹ, cũng là vừa tích phước cho mình. Đây là niềm vui thứ nhất;*
- Biểu pháp để dạy con cháu mình chữ Hiếu, sau gia đình hạnh phúc, cuối đời thì cháu con quây quần là niềm vui thứ hai;*

- Có thể học hỏi kinh nghiệm từ người già để giảm thiểu rủi ro trong cuộc đời, vì “Giờ càng già càng cay” mà. Cho nên trong “Chu Tử Gia Trị Cách Ngôn” có nhắc đến “Khuất chí lão thành, cấp tắc khả tương y” (có nghĩa là phải cung kính đối với các bậc lão thành, lúc cấp có thể nương tựa). Cho nên đây là niềm vui thứ ba.

Chúng ta đã học xong ý thứ nhất, là “Cha mẹ đều còn”.

Hôm nay chúng ta sẽ tiếp tục học đến ý thứ 2:]

2- “Huynh đệ vô cố”, là anh em không có bị gì.

Anh em sinh hoạt, sự nghiệp đều phát triển rất tốt, và cũng không xuất hiện những điều bất trắc, những tình huống tử vong, bởi vì anh em là người thân theo cùng cuộc đời của chúng ta lâu nhất.

[Anh em không bị gì. Đấy ạ, thầy nói về những tình huống bất trắc, hoặc là tử vong, rồi hoặc là ví dụ lại tù tội, rồi hoặc là tai nạn, rồi họa hại, rồi là bệnh tật. Bởi vì anh em là người thân theo cùng cuộc đời của chúng ta lâu nhất.

Có một đồng học chia sẻ với tôi như thế này: Gia đình chỉ có hai anh em, cô ấy và một người anh trai nữa. Nhưng mà hai anh em bất hòa với nhau từ lâu rồi, không nhìn mặt nhau. Thậm chí đi đến đâu trong họ hàng người thân cũng đều tìm cách là nói xấu nhau cả.

Đến khi nào thì tỉnh ngộ? Đó là khi được tin người anh trai bất ngờ phát hiện ra là bị ung thư giai đoạn cuối.

Lúc ấy cô ấy bảo sao ạ? Cô ấy thấy trời đất như sụp xuống, tưởng rằng là không còn tình cảm gì với nhau, coi nhau không bằng người dưng, nay bỗng thấy xót thương anh vô hạn.

Cô ấy chạy đến bệnh viện và gục đầu xuống để xin lỗi anh trai, nhận tất cả mọi lỗi lầm đều về mình. Nhưng Không bao lâu sau, anh trai cô ấy mất. Cô ấy nói lúc ấy mới cảm nhận được câu là “Anh em như thể chân tay, rách lành đùm bọc, dở hay đỡ đần”, “Khôn ngoan đối đáp người ngoài, gà cùng một mẹ chớ hoài đá nhau”.

Sau này cô ấy cứ mang cả hai người cháu là con của anh trai cô ấy, xem như là con ruột của mình. Cô ấy còn nói: “Có những sai lầm ta không bao giờ sửa được, sao chỉ có mỗi cái lời nói nhường nhịn nhau một chút, bớt đi một câu, mà cũng nhất định không chịu làm, thắng thua mà làm gì cơ chứ? Nhưng mà đã muộn.

Tôi thì cũng có cái phước là cho đến nay, anh em tôi không có ai bị việc gì cả. Tuy nhiên là đôi khi cũng có chút họa hoạn nhỏ trong cuộc đời, nhưng mà rồi dần dần nó cũng qua đi ạ. Cho nên cuộc sống của tôi từ nhỏ cho đến nay là hơn 60 tuổi, chưa bao giờ thiếu vắng một huynh đệ tỷ muội nào, nên có lẽ tôi không cảm nhận được cái sự mất mát này.

Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]

“Phụ mẫu câu tồn, huynh đệ vô cố” – *[Tức là]* cha mẹ đều còn, anh em thì không bị sự gì, thì “gia hòa, vạn sự hưng”. *[Đó ạ, gia đình hòa thuận, mọi sự hưng thịnh]* Cho nên đây xếp vào niềm vui thứ nhất của cuộc đời.

[Cuối bài chúng ta sẽ có một bài đọc thêm tiêu đề là “Người anh trai đàn độn”. Bây chúng ta sẽ chuyển sang niềm vui thứ hai của Thánh Nhân.]

Thứ hai: “Ngửa mặt lên trời không hổ, cúi đầu với người không thẹn”

[Trong câu này bạn thấy có 2 từ “hổ” và “thẹn”. Tôi đọc lại bạn nghe nhé: “Ngửa mặt lên trời không hổ, cúi đầu với người không thẹn”. Vậy thì “hổ” và “thẹn” chắc chắn phải khác nhau.

Trong Duy Thức Học, Hòa Thượng Thích Thiện Hoa có nói đến 2 loại tâm sở, gọi là “tàm” và “quý”. “Tàm” nghĩa là xấu hổ, là tự mình xấu hổ, dù người khác không biết. Mỗi khi mình làm điều gì sai quấy, thì tự mình xấu hổ; Còn “quý” là thẹn, là hổ thẹn với người.

Cho nên có những việc chúng ta làm, người không biết, nhưng mà trời biết, đất biết. Vậy thì làm sao phải “Ngửa mặt lên trời không hổ” đã. Không phải là người khác không biết thì coi như tôi không xấu hổ. Bạn phải nhớ là xung quanh chúng ta là Thiên Địa Quỷ Thần, Phật, Bồ Tát đầy đủ hết. Đây ạ. “Ngửa mặt lên trời thì không hổ. Mà cúi đầu xuống với người không thẹn.” Làm những cái việc xấu mà người ta biết rồi thì phải biết thẹn.

Lần trước đã nói, Mạnh Tử có một cái câu nói là “Con người chỉ khác con vật có mỗi cái gọi là lòng tri sĩ”, tức là sự xấu hổ. Còn nếu như bạn mà không biết xấu hổ thì thôi rồi. Bạn không còn là người.

Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]

Mỗi ngày tận tâm, tận lực, tận bản phận và nghĩa vụ của mình sống rất thiết thực. Như vậy bạn mới được ăn ngon ngủ yên. Nếu như quý vị thường làm những việc trái lương tâm, lại rất sợ người khác nhìn thấy. Che che, giấu giấu, người như vậy tuyệt đối không thoải mái.

[Cứ cho là người khác không nhìn thấy, chúng ta quay trở lại câu chuyện của Vương Mật và Dương Chấn. Dương Chấn thấy rằng là Vương Mật cũng là người tốt, thì ông có giới thiệu để cho Vương Mật làm quan. Sau khi Vương Mật được bổ nhiệm rồi, thì mang đến để biếu cho ông ấy túi vàng, thì ông ấy không nhận.

Thế thì Vương Mật cứ nói mãi, thì Dương Chấn dứt khoát không nhận:

- Tôi hiểu ông, nên tôi mới giới thiệu ông lên làm quan. Tại sao vậy ông không hiểu tôi, mà ông lại mang vàng đến để biếu tôi?

Lúc ấy Vương Mật mới bảo sao ạ?

- Không có ai biết đâu. Ở đây không có ai biết hết, ông nhận đi. Đây là tấm lòng thành của tôi.

Dương Chấn bảo sao ạ?

- Sao Ông lại nói là không có ai biết? Có Trời biết, có Đất biết, Thiên địa quỷ thần biết, có tôi biết, có ông biết, tại sao ông lại bảo không có ai biết?

Nên là đối với Dương Chấn thì không bao giờ phải gọi là ngựa mặt lên trời lại phải thẹn với trời cả. Bởi vì cái người quân tử là từ chỗ nào mà nhìn ra được? Từ chỗ không ai nhìn thấy.

Cho nên là không nói đến những cái chuyện mà bạn làm ra những cái việc mà để người biết. Bạn làm chỉ có một mình mình bạn biết thôi, mà thậm

chỉ là chỉ có bạn khởi lên ý nghĩ thôi, có Trời biết, có Đất biết, Thiên địa quỷ thần biết.

Bạn có nhớ cái câu chuyện tôi chia sẻ với bạn là “Giữ ý như giữ thành” không ạ? Bạn có nhớ câu chuyện đấy không ạ?

Cái vị công tử đấy khi gặp ngài Ca Chiên Diên, chỉ có khởi lên một cái ý nghĩ rằng vì thấy nước da của Ngài Ca Chiên Diên là vàng óng, chỉ có khởi lên ý nghĩ rằng: “Úi dồi ơi, nếu mà mình mà có cái người vợ mà như thế này thì tốt quá.” Thế là cuối cùng chuyển luôn thành thân gái. Bởi vì cái ý nghĩ này là xúc phạm đến một vị A La Hán. Thế cho nên chỉ cần khởi một cái ý nghĩ lên thôi, là bị ngay như thế.

Bạn xúc phạm tôi thì được, bởi vì tôi là người phạm thì cái tội này nó không lớn. Cũng vậy, bạn cúng dường một vị Bích Chi Phật một bát cơm thì bạn ăn no đủ, cả gọi là bao nhiêu kiếp sinh tử. Nhưng ví dụ bạn cúng dường tôi một bát cơm thì coi như là bạn cũng được lại một bát, bởi vì tôi người phạm, phạm phu tội lỗi đầy người. Thế cho nên chỉ cần khởi một cái ý nghĩ lên thôi, là bị ngay như thế.

Trong Thái Thượng Cảm Ứng Thiên cũng có một câu: **“Bất lý tà kính. Bất khi ám thất”** (nghĩa là: Chẳng đi theo nẻo tà, chẳng coi thường khi ở trong buồng tối”)

Cái câu ấy là đại khái là: Phải luôn luôn giữ ý mình, kể cả khi trong phòng tối chỉ có một mình mình. Vậy thì bạn mới không thẹn với Trời chứ.

Bây giờ bạn hãy học nhé:

Bắt đầu bạn khởi lên cái ý nghĩ xấu, nhưng mà bạn phải biết cái ý nghĩ xấu đấy. Đây cũng đã là một quá trình công phu đấy. Chứ còn rất nhiều người chúng ta đều không hề biết là mình khởi những cái ý nghĩ xấu và làm những hành động xấu. Đây là người không có tu tập, cứ tùy thuận tập khí của mình mà làm, kiêu, xa, dâm, dật, tham, sân, si, mạn mà làm, không hề biết, không hề kiểm chế.

Sau khi bạn biết cái ý nghĩ xấu ấy rồi, nó vẫn cứ khởi lên, thì bắt đầu lúc ấy, bây giờ bạn học rồi, bạn biết rồi, bạn đã từng rèn luyện rồi. Vậy khi

khởi lên ý nghĩ xấu là bạn biết, bạn bảo: “Chết rồi! Phật đã có cái câu chuyện gọi “Giữ ý như giữ thành”. Vậy thì mình phải dừng ngay”.

Thế dừng ngay chưa được phải bằng cách nào? A Di Đà Phật liên tục. Cái này bạn A Di Đà Phật được, bởi vì khi bạn khởi lên và bạn biết tức là bạn đã có tu tập.

Thế nếu như A Di Đà Phật không được, thì đây Hòa Thượng nói: “Cắt tương tục tâm” bằng cách nào? Có thể nhá, bạn thích cái gì? Bạn thích một bản nhạc hay chẳng hạn, mở ra nghe; kể cả bạn thích bộ phim kinh dị như tôi ngày xưa cũng thế, mở ra nghe. Một lúc thấy Dracula đánh nhau loạn cả lên thế là coi như hút vào đấy, thế là coi như mất cái ý nghĩ xấu kia đã. Xong bắt đầu mới dừng.

Cho nên nhớ là: Làm sao đây để ngửa mặt lên trời không hổ. Bắt đầu từ cái việc mình làm không có ai biết, tưởng rằng chỉ có mình mình biết, không có người nào biết, kể cả từ ý nghĩ.]

[Đây ạ!] Mỗi ngày tận tâm tận lực, tận bốn phần nghĩa vụ của mình sống rất thiết thực, như vậy thì mới được ăn ngon ngủ yên. Nếu như quý vị thường làm việc trái với lương tâm, lại rất sợ người khác nhìn thấy, che che giấu giấu, người như vậy tuyệt đối không được thoải mái.

[Hôm nào cũng đi làm muộn chẳng hạn, thế là rón ra rón rén, xong bắt đầu lừa lừa lúc coi như là, biết là cái giờ này là thường là lãnh đạo ở bên trong, không ra ngoài, bắt đầu xách cái túi là nhém nhém nhém nhém một cái là chạy tọt vào chỗ. Đây là tôi ví dụ thôi, vì mấy lần trước cứ nhắc cư sĩ Trung là con không được đi muộn, thế là lấy ví dụ vậy để cho các bạn đỡ buồn ngủ.]

[Đây ạ!] Mạnh Tử có nói: Con người chỉ khác con vật ở chỗ có lòng xấu hổ. Biết xấu hổ đối với con người rất quan trọng, vì người biết xấu hổ ắt sẽ thành Thánh Hiền. Còn người không biết xấu hổ thì thành cầm thú. (Nguyên văn: Mạnh Tử viết: “Sĩ tri ư nhân đại hỹ, dĩ kỳ nhi đắc Thánh Hiền, thất tri tắc cầm thú hĩ”)

[Có nghĩa là gì? Con người phải biết xấu hổ. Thế bạn bảo: Ờ, thế muốn thành Thánh Hiền chỉ cần biết xấu hổ. Thế xong bạn xấu hổ bạn không

chịu sửa, vậy thì cái lòng xấu hổ ấy không thật. Chỉ khi nào mà bạn xấu hổ thật sự, tức là khi bạn biết bạn làm sai, bạn thẹn quá rồi, thế xong rồi lần sau bạn không làm nữa thì đấy mới là xấu hổ thật.

Còn nếu như bạn hôm nay vẫn cứ xấu hổ, ngày mai vẫn cứ làm, thì sợ lòng xấu hổ này không thật. Mà đã không thật thì không thể thành Thánh, thành Hiền được.

Con người ai mà chẳng có lỗi lầm. Cổ nhân có nói: “Nhân phi Thánh Hiền” - là con người không phải là Thánh Hiền. “Thực vô năng quá” - là ai mà chẳng có lỗi. “Quá vô năng cải” - nhưng mà biết lỗi phải sửa. “Thiện mạc đại yên” - thì còn có việc gì mà tốt bằng nữa?

Cho nên cái tri sỉ đấy là cái khởi nguồn để cho bạn có thể sửa lỗi.

Bạn phải nhớ rằng 3 cái giai đoạn tu tập của bạn: Một là đoạn ác, là phải sửa lỗi. Hai là tu thiện. Chỉ cần 2 cái đấy thôi, xong bạn niệm Phật đến mức gọi là “Sự nhất tâm bất loạn”, thành khối hay thành phiến là bạn thành tựu rồi, chưa cần phải gọi đến cái bước thứ 3 là làm thiện không chấp tướng.

Tại sao lại cái đoạn ác phải đặt lên đầu tiên? Bởi vì nếu bạn không đoạn cái ác đấy, thì tất cả những cái thiện bạn làm thì nó là cái thùng rò. Bạn có nhớ không ạ? Bao nhiêu cái công đức bạn làm, cái thùng đấy nó bị thủng, thế bạn đổ công đức vào đấy nó trôi tuột hết, cuối cùng không còn gì.

Cho nên trước tiên phải sửa lỗi, tức là phải bít cái lỗ rò ấy đi đã, thì công đức làm đổ vào mới có, mới lên được một tí. Còn nếu chưa biết được thì phải nhớ là cái tốc độ đổ nước công đức vào phải lớn hơn cái tốc độ có lỗi kia, tức là tốc độ nước chảy ra. Thì lúc nào trong thùng nó mới có nước, còn nếu như nó không có nước là bạn cạn phước, mà cạn phước thì họa đến liền.]

“Người hiện tại sở dĩ dám tạo ác nghiệp, mang đến những bất an, động loạn cho xã hội, truy cứu nhân tố căn bản của nó thì chính là không biết tri sỉ. Cho nên ngày nay nhất định phải đề xướng tri sỉ” (Trích: Liễu Phàm Tứ Huấn, chủ giảng Hòa Thượng Tịnh Không)

[Cho nên bạn đừng nói với tôi là bạn có lòng tri sỉ nhá. Bạn có lòng tri sỉ chỉ khi nào bạn sửa cái lỗi đấy. Còn nếu bạn không sửa, tức là bạn không có lòng tri sỉ. Cũng vậy, như nói với lòng tin. Bạn nói là:

- Con tin Phật Bồ Tát, con tin Thánh Nhân lắm, con tin Thánh Hiền, con tin Không Tử lắm.

Nhưng nếu như những lời các Ngài dạy mà bạn không làm được tý gì, thì đây là giả, đây là bạn không tin. Bởi vì nếu bạn tin thì nhất định bạn làm, còn nếu bạn không làm, tức là không tin.

Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]

Trong Liễu Phàm Tứ Huấn có đề cập đến: “Các lỗi làm ngày xưa coi như đã chết từ hôm qua” - “Tùng tiền chủng chủng tử như nhạc nhật tử”.

[Có nghĩa là: hôm nay mình hiểu đạo rồi, thì tất cả các cái lỗi làm cũ coi như đã chết.

Cũng như tôi vừa nói với bạn đây, tôi bất hiểu, bất để như thế, nhưng khi tôi bắt đầu tôi hiểu đạo rồi, tôi quay trở lại thì tôi được cái câu này động viên rất nhiều: Tất cả những lỗi làm từ ngày hôm qua coi như đã chết. Bây giờ mình coi như là người mới, làm lại từ hôm nay.]

Trước đây phạm phải sai lầm đều không tính, vì trước đây chưa học Đệ Tử Quy. Bắt đầu từ hôm nay phải làm sao ngăn đầu, cúi đầu đều không hổ thẹn. Nên bắt đầu từ ngày hôm nay, hành vi của mình phải tận tâm tận lực thuận theo lời dạy của Không Tử.

[Chứ còn nếu không mà học Đệ Tử Quy rồi, đọc thì thuộc lắm, nhưng mà chả câu nào thực hiện được cả.

Thế xong rồi lại còn, đây ạ, như Tiến Sĩ Thái nói: Nhiều người nói Đệ Tử Quy này là của trẻ con. Các bạn nếu đã nghe mấy bài đầu của tôi: Vốn là của tác giả là Lý Dục Tú Phu Tử, lúc đầu tiêu đề là “Huấn Mông Văn”. “Huấn” là cái giáo huấn, tức là cái bài văn giáo huấn. “Mông” là chỉ cho cái thiên địa sơ khai, tức là cái bài văn cho nhi đồng.

Đúng, bài văn cho nhi đồng. Nhưng mà tức là người lớn phải được học rồi, thì đúng đây nó là của nhi đồng. Còn bây giờ người lớn chưa hề học, chưa hề biết, chưa hề làm được thì phải quay lại bổ túc. Còn nếu người lớn không học thì người lớn không bằng nhi đồng, nếu nhi đồng ngày nay học. Bạn chỉ có thể nói được là của nhi đồng nếu như bạn đã học rồi, bạn đã hành rồi.

Thế còn câu nào cũng không làm được cả, học thì cho nó hay, cho nó vui, như Hòa Thượng nói là chém gió đến hoa trời rơi rụng. Thế thì để làm gì? Bởi vì nếu những người như thế, Hòa Thượng nói luôn là Khổng Lão Phu Tử nói có hai dạng người không bàn là: người kiêu mạn và người keo kiệt.

Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]

Khi quý vị có thái độ như vậy, [đó a] tin rằng quý vị nhất định sẽ được nhiều người tán thán hơn, nhiều người tôn kính hơn. Đây là niềm vui thứ hai.

[Vậy muốn có niềm vui thứ hai là không hổ, không thẹn, thì phải biết sửa lỗi, muốn sửa lỗi thì lại phải biết nhận khuyết điểm, biết sám hối, thế lần sau không phạm nữa.

Thầy Thái nói có phải là khi bạn nhận khuyết điểm là cuối cùng người ta coi thường bạn hoặc người ta nói xấu bạn, hoặc là người ta dè bủ bạn đâu. Không, kể cả học sinh nó cũng phải cung kính với bạn, vì bạn dám nhận khuyết điểm. Thiên địa, quỷ thần đều tán thán bạn.

Tôi còn nhớ đây, một số bạn đi phóng sinh cùng với tôi ở ngoài bãi đá sông Hồng. Thì khi mà tôi sám hối về một cái câu tôi gọi là bật ra khi nói về một quý thầy, tôi biết: “Chết rồi, mình thế này là tạo khẩu nghiệp quá lớn rồi”. Bởi vì Hòa Thượng đã nói là: “Quy y Phật, quy y Pháp, quy y Tăng”. “Tăng” là thanh tịnh, không phải là quy y một cái người nào đấy, không phải thế. Bạn chỉ cần nhìn thấy một vị Tăng, không cần biết người đấy có thực hiện được Đạo hay không, người đấy có thực hiện được lời Phật hay không, chỉ cần nhìn thấy cái hình tượng của vị Tăng là bạn phải nhớ đến tâm thanh tịnh, nhưng ở đây bạn toàn soi lỗi các vị ý thôi.

Thế khi tôi đi tôi nói bật ra, tôi biết sai rồi. Xấu hổ quá, nghĩ bụng: “Thôi mai không có dẫn chúng mọi người phóng sinh”, vì lúc ấy mọi người

đến bãi đá sông Hồng cũng đông mà. Xong nghĩ bụng không được, Hòa Thượng bảo: sám hối nghiệp chướng. Chữ “sám” tiếng Phạn là bạn phải nói to lên, cho tất cả đại chúng đều biết, mà không riêng đại chúng người này đâu, còn thiên địa quỷ thần, còn bao nhiêu vong linh, hương linh nữa cơ. “Hối” là thề lần sau không làm nữa. Còn nếu mà bạn không làm được như thế thì bạn mang cái tội đẩy xuống luôn dưới Địa ngục, để cho Diêm Vương luận tội. Vậy bạn chọn đường nào? Bạn sám hối gọi là sám hối nghiệp chướng để tiêu nghiệp chướng.

Thôi, cái đoạn này tự khen một tí: “Thế là mình cũng thông minh”. Thế là mình quyết tâm là ngày mai trước mặt tất cả đại chúng, mình sẽ sám hối trước khi vào buổi phóng sinh.

Thế là đến khi mọi người đến, thì lúc ấy trời lâm thâm mưa thế này. Mọi khi các bạn biết chúng ta đi phóng sinh không có bao giờ mưa. Hôm ấy trời lâm thâm mưa. Khi vào buổi lễ tôi bảo:

- Cho tôi nói mấy phút.

Tôi sám hối luôn. Tôi nói luôn cái câu tôi đã trót nói với quý Thầy, và tôi xin là:

- Con xin là sám hối với tất cả Chư Phật, chư Bồ Tát, Hiền Thánh Tăng mười phương, tất cả Thiên địa quỷ thần mười phương, xin sám hối với tất cả các chúng sinh mười phương, các chúng sinh hữu hình, vô hình, rồi sám hối với tất cả các bạn ở đây.

Đương nhiên là sám hối với Quý Thầy kia trước rồi, nhưng Quý Thầy không có ở đây. Sám hối chân thành. Sám hối xong, trời hừng luôn, hết mưa. Hôm ấy nhiều người chứng kiến.

Cho nên, có phải là khi bạn nói ra cái tội lỗi của bạn, bạn sám hối là bạn hạ thấp bạn đâu, không phải thế.

Đây ạ!]

Khi bạn biết tri sỉ, bạn biết sửa lỗi đây. Khi quý vị có thái độ như vậy, tin rằng quý vị nhất định sẽ được nhiều người tán thán hơn, nhiều người tôn kính hơn. Đây là niềm vui thứ hai.

[Chúng ta kết thúc bài giảng của Tiến sĩ Thái tại đây. Bây giờ chúng ta sẽ chuyển sang phần đọc thêm. Mời các bạn nghe bài viết tiêu đề:]

NGƯỜI ANH TRAI ĐÀN ĐỘN

[Ở trên, Tiến sĩ Thái có dạy chúng ta về một trong các niềm vui của Thánh Nhân, là: “Huynh đệ vô cố”, là anh em không có ai việc gì, đây là niềm vui. Trong bài viết này có đề cập đến người anh trai đàn độn. Vậy đàn độn có làm giảm đi tình anh em không? Mời các bạn đón nghe:]

“Lúc nó ra đời, kế hoạch hóa gia đình quản rất ngặt, trong thôn chỉ có hai nhà có em bé. Một nhà nếu không trốn đi vùng khác thì bị phạt tiền, mỗi nó là đường đường chính chính oe oe chào đời làm con cưng. Không phải vì nhà nó có quyền, có thế, mà là vì anh trai nó vốn mang bệnh não bẩm sinh, dân gian gọi là bệnh đàn.

Mẹ nó cầm cây roi trên tay và dọa anh nó:

- Vĩnh viễn không được lại gần em nghe chưa?

Vì sợ anh nó làm hại nó, nên mẹ cấm anh không được vào phòng của nó. Đến nỗi ăn cơm cũng bắt anh ấy ăn một mình trong căn phòng nhỏ.

Anh hay lén lút ngồi xổm bên ngoài khung cửa sổ để nhìn trộm nó. Thấy em trai là anh sung sướng cười, nước bọt theo khóe miệng chảy xuống.

Thật tình lúc nhỏ anh trai cũng được cưng lắm. Đến khi những đứa trẻ cùng tuổi tập nói tập đi, thì anh nó vẫn ngốc dại, không mở miệng nói được từ nào. Khám bệnh xong mới biết anh nó bị bệnh não bẩm sinh. Ông bà nội trút hết thất vọng và uất ức lên đầu bố mẹ nó.

Mẹ nó lại đem hết oan ức đổ lên đầu anh nó, hễ gặp một chuyện nhỏ là anh nó lại phải chịu một trận mưa roi.

Có lúc mẹ nó ôm nó phơi nắng ngoài vườn, anh nó cẩn thận mon men đến gần, thích quá anh đưa tay sờ lên má nó. Mẹ nó sợ như bị bệnh dịch, vội vàng bồng nó đi nơi khác, quay lại mắng nhiếc anh nó:

- Không được lại gần em, mày muốn truyền bệnh cho em mày à?

Một lần, mẹ nó không có nhà. Từ xa, anh ngấm mợ bông nó trên tay, vẫn là cười ngốc thôi. Mợ xót lòng, vẫy tay gọi:

- Đến đây cầm tay em con một tí này.

Anh nó vội trốn đi, miệng lắp bắp nói liên tục không rõ:

- Không... không cầm... truyền bệnh, truyền bệnh.

Hôm đó mợ nó đã khóc òa. Anh nó đưa tay lên lau nước mắt cho mợ, vẫn là cười ngốc thôi.

Nó dần lớn, đang thời kì tập nói. Mỗi lần nó huơ tay lên, bò tới phía anh, anh nó mừng quá nhảy cẫng lên. Mẹ nó tới kịp, vội vội vàng vàng bông nó đi chỗ khác.

Nhìn những đứa trẻ khác mút kem que, anh nó liếm môi, cảm thấy nóng và khát lắm. Bọn nhóc nói: Nếu anh ấy chịu làm chó cho tụi nó thì sẽ cho kem. Anh nó làm chó bò trên đất. Nhưng bọn nhóc quýt kem và cười ầm lên. Bằng một động tác nhanh gọn, anh nó nhồm người lên như điên như dại, cướp lấy que kem. Bọn nhóc sợ quá khóc rống. Anh nó cầm chiến lợi phẩm chạy về nhà, không biết rằng trên đường que kem tan dần, tan dần. Về đến nhà, kem chỉ còn một miếng nhỏ tội nghiệp mà thôi.

Nó đang chơi ở vườn sau, nhân lúc mẹ không để ý, anh liền đem kem đến trước mặt nó và nói:

- Ăn... ăn... em ăn đi.

Nó biết nói nhưng chưa từng gọi một tiếng anh. Anh nó hy vọng, mình có thể như bao người anh khác, được em trai nó gọi một tiếng “anh”. Vì vậy, lúc nó đang đùa nghịch ở sân, anh đứng ngoài xa 3 mét, lấy hết sức hét:

- Anh, anh!

Anh muốn nó nghe thấy, sẽ học được cách gọi anh. Một lần, anh đang cố gắng hét thật to, mẹ mắng nhiếc anh và đuổi đi chỗ khác chơi. Lúc đó, nó ngược mắt lên nhìn anh, đột nhiên gọi một tiếng thật là rõ ràng:

- Anh!

Anh nó chưa bao giờ vui như thế, hoa chân múa tay, bỗng nhiên chạy đến ôm nó thật chặt, nước mắt nước mũi tèm lem đầy cả vai áo của nó.

Từ nhỏ nó đã bị người ta gọi là “em thằng ngốc”. Lớn lên, nó ghét cách gọi này. Bởi vì nó luôn mặc cảm và hận ghét anh nó.

Một lần, cũng vì chính cái cách gọi này mà nó bị người ta đánh. Nó bị lũ bạn đè lên người. Bỗng nhiên, lũ bạn bị ai đó nhấc lên – là anh trai nó. Nó chưa bao giờ thấy anh nó mạnh mẽ như thế, nhấc bổng cả lũ bạn nó lên, quật ngã chúng ra đất. Lúc bạn vừa khóc vừa thét đau, nó thấy sợ, rắc rối rồi, bố chắc chắn sẽ phạt nó. Phút ấy, nó hận mẹ tới tận xương tủy, vì sao lại sinh cho nó một ông anh trai đàn độn như thế. Nó dùng hết sức đẩy anh trai nó ra, và hét rằng:

- Ai bảo anh quản chuyện người khác, anh là thằng ngốc.

Anh nó ngã lăn ra đất, thần thờ nhìn theo bóng nó khuất xa dần.

Hôm đó, bố bắt hai anh em phải quỳ ra đất, rồi dùng roi mây quất tới tấp. Anh nó bò lên người nó, run rẩy nói:

- Đánh... đánh con, đừng đánh em.

Mấy hôm sau, mẹ mang kẹo từ thành phố về, chia cho nó tám viên, anh nó ba viên. Không chỉ là chia kẹo, những lần khác anh nó vẫn chịu vậy. Sáng sớm, anh đứng sau cửa gương đợi nó đi ra, xòe bàn tay có hai viên kẹo. Nó lờ đi, coi như không thấy gì. Anh nó lại chạy đến trước mặt, xòe bàn tay có ba viên kẹo và nói:

- Ăn... ăn, em ăn đi.

Không biết vì sao lần này, nó đột nhiên không cần. Anh nó chạy theo quần quýt cả chân, không nói lời nào, nhét cả ba viên kẹo vào mồm cho nó. Lúc kẹo trôi qua cổ họng, nó thấy rõ ràng mắt anh trai đầm nước.

Cầm giấy trúng tuyển vào đại học, bố mẹ rất mừng, anh trai nó cũng vui lây. Thật ra anh nó không hiểu đại học là gì, nhưng biết rằng em trai đỗ đại học, mang vinh hạnh đến cho cả nhà, và cũng không ai gọi mình là thằng ngốc nữa.

Trước đêm nó lên thành phố nhập học, anh vẫn không vào phòng nó, chỉ đứng ngoài cửa sổ và đưa cho nó một cái bọc vải. Mở ra thấy mấy bộ áo quần mới, đều là của mẹ nó cho hai anh em nó, hoặc là bà cô ở thành phố gửi tặng. Thì ra mấy năm qua, anh nó chưa hề mặc áo quần mới. Bởi mẹ không để ý đến anh nên anh giấu đi. Lúc đó, nó phát hiện áo trên người anh đã cũ mềm, rách vài chỗ, chiếc quần ngắn đến mắt cá chân, nom thật là tội nghiệp, mũi nó cay cay. Bao nhiêu năm qua, ngoài sự ghét bỏ, hận thù, nó có cho anh nó cái gì đâu.

Anh nó vẫn cười ngốc thôi, có điều trong mắt đầy hy vọng, nó không biết đó là hy vọng gì. Mặc dù anh không biết nó đã cao lên rất nhiều, không biết là áo quần ấy đã đến lúc lỗi thời không thể chưng diện đi ra phố được nữa, nhưng nó vẫn khoác mặc vào, xoay tới xoay lui giả bộ vui mừng ríu rít hỏi anh:

- Đẹp không? Có hợp không?

Anh nó gật đầu, ngoác miệng ra cười.

Nó viết lên giấy hai chữ “huynh đệ”, rồi chỉ cho anh chữ này là “huynh”, chữ này là “đệ”, huynh là anh, đệ là em. Huynh đệ có nghĩa là có anh rồi mới có em, không có anh thì cũng không có em. Hôm đó, anh nó lại đọc ngược thành là “đệ huynh”. Lúc lên đường nó khóc, anh nói rằng, trong lòng anh nó là số 1, không có nó thì không có anh.

Nói đến đời sống đại học, nó thấy rất là thú vị, nhiều điều mới mẻ, dường như nó quên mất cả người anh trai nơi quê nhà.

Lần nọ, mẹ nó đi gọi điện thoại cho nó, anh đi theo đến bưu điện. Mẹ nói rất nhiều, cả tiếng đồng hồ, rồi bảo với nó:

- Nói chuyện với anh con mấy câu này.

Anh tiếp điện thoại, đợi thật lâu không nghe tiếng gì cả, mẹ nói rằng:

- Thôi cúp máy đi, anh con khóc rồi, anh con chỉ lên ngực ý nói rằng nhớ con đó.

Nó vốn muốn nói mẹ đưa điện thoại lại cho anh trai để nó nói với anh rằng: “Đợi em về sẽ dạy anh học chữ, sẽ mua cho anh những kẹo bánh mà chỉ thành phố mới có, đem về cho anh thật là nhiều quà”. Nhưng nó không mở miệng nói và cúp điện thoại. Chỉ vì nó không muốn bạn ở cùng phòng biết nó có một người anh trai bị bệnh não bẩm sinh, một người anh trai đần độn.

Hè đến, nó về nhà, trên xe ăn một viên kẹo. Bỗng nhiên nhớ lại, anh từng nhét kẹo vào miệng nó, kẹo ở trong miệng nó, nhưng lòng nó thì đắng nghét.

Lần đầu tiên về đến nhà, nó hét thật to:

- Anh, anh ơi. Em đã về, xem em mang gì về cho anh này.

Thế nhưng không có tiếng cười ngốc của anh nó nữa, không có một bóng ông anh gần 30 tuổi đời còn mặc quần ngắn đến mắt cá chân nữa.

Bố mẹ nó nước mắt đầm đìa, nói với nó rằng:

- Một tháng trước, anh con lao xuống sông cứu một đứa bé, anh không biết bơi. Đứa bé đó được cứu sống, nhưng anh con không lên nữa.

Bố mẹ nó nói rồi úp mặt khóc.

Một mình nó đứng bên dòng sông, ký ức về anh chợt ùa về tha thiết. Nó rút trong túi một tờ giấy có viết hai chữ: “huynh đệ”. Đó là chữ của nó, phía dưới là chữ méo xẹo của anh nó, nó có thể nhận ra anh nó viết “đệ huynh”. (Sưu tầm)

[Vâng ạ, thời gian của chúng ta đã hết. Bài chia sẻ của chúng ta xin tạm dừng ở đây.

*Ngày mai chúng ta sẽ học tiếp tới niềm vui thứ ba của Thánh nhân:
“Được dạy anh tài trong thiên hạ” (nguyên văn: "Đắc thiên hạ anh tài, nhi
giáo chi").*

Chúc bạn:

*Thuộc lòng Đệ Tử Quy
Hành đúng từng câu chữ
Nội hóa tâm cung kính
Là bạn được thân người*

Xin chào và hẹn gặp lại các bạn vào ngày mai – Xin cảm ơn]
